

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 606/2020 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om huruvida lagstiftningen om lätta bilar ska träda i kraft

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 606/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Timo Heinonen /saml m.fl.:

Träder lagstiftningen som möjliggör lätta bilar i kraft i november 2020,

hur har den förlängda tiden på ett år utnyttjats, och

planerar regeringen upphävande av lagstiftningen som gäller lätta bilar?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Kommunikationsministeriet har utarbetat ett utkast till regeringens proposition till riksdagen om upphävandet av lagstiftningen avseende lätta bilar och skickat det på remiss 25 augusti 2020. Regeringens proposition om upphävandet av lagarna ska lämnas senast i september och målet är att lagarna ska behandlas som brådskande för att riksdagen ska hinna godkänna upphävandet av lagarna före 1 november 2020 då lagarna beträffande lätta bilar skulle träda i kraft.

Efter antagandet av lagarna inledde kommunikationsministeriet med generaldirektoratet för transport och rörlighet (GD Move) vid kommissionen omedelbart de diskussioner som kommunikationsutskottet förutsatt i sina betänkanden om senareläggningen av lagarnas ikraftträdande och försökte hitta ett sätt på vilket det skulle vara möjligt att tillåta införandet av lätta bilar i Finland. Förhandlingar fördes aktivt både på politisk och tjänstemannanivå. Kommissionen klargjorde dock att ändringar i den nationella lagstiftningen inte i sig skulle möjliggöra införandet av lätta bilar och att genomförandet i sista hand skulle stoppas av körkortsdirektivet, enligt vilket fordon som räknas som lätta bilar i Finland måste räknas som personbilar, för vilka minikravet på förarens ålder är 17 år.

I början av förhandlingarna föreslog tjänstemännen på generaldirektoratet för transport och rörlighet vid kommissionen att Finland skulle ansöka om undantag från tillämpningsområdet för artikel 4.5 i körkortsdirektivet så att det skulle vara möjligt att nationellt bestämma om körrätt för lätta bilar. Som ett av förslagen som diskuterades var en modell där krav på undervisning och examen nationellt skulle bestämmas för det begränsade körkort som skulle krävas för att köra en lätt bil på samma sätt som för ett vanligt B-körkort som krävs för att få köra en personbil, och där personen i praktiken skulle kunna byta ut sitt begränsade körkort för lätt bil till ett riktigt B-

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 606/2020 rd

körkort med låga krav på ytterligare undervisning och utan betydliga tilläggskostnader då personen uppfyller kraven på ålder för B-körkort. Kommunikationsministeriet började aktivt främja möjligheten till undantag på flera olika nivåer och efter kommissionens förslag skickades omedelbart ett förslag om ändringar i lagstiftningen till kommissionen. I denna modell skulle en separat körkortsklass med eget namn ha införts. Finlands förslag förde aktivt fram även faktorer i lagstiftningen som förbättrar trafiksäkerheten och som enligt en preliminär bedömning av kommissionens tjänstemän skulle ha bidragit till att undantag beviljats. Dessa förslag var bland annat att sänka den högsta tillåtna hastigheten och den högsta tillåtna egenmassan för lätta bilar.

Oberoende av sitt preliminära samtycke och Finlands aktiva och återkommande kontakter beviljade kommissionen till slut dock inte det undantagstillstånd som kommissionen föreslagit till Finland och om vilket preliminära diskussioner förts. Orsaken till detta var i synnerhet den strikta tolkning som rättstjänsten vid kommissionen gjort om tillämpningen av undantagsbestämmelsen i EU:s körkortsdirektiv. Coronaepidemin fördröjde dessutom märkbart kommissionens reaktion på Finlands kontakter.

När det slutligen kom fram att kommissionen inte skulle ge sitt samtycke om undantag från körkortsdirektivets tillämpningsområde, bereddes utkastet till regeringens proposition om upphävande av lagarna på kort tid vid kommunikationsministeriet. Med beaktande av ovannämnda situation och bland annat justitiekanslerns tidigare ställningstaganden kunde beredningen av regeringens proposition med annat innehåll inte anses som lagenlig. Att inte upphäva lagarna skulle orsaka en situation där Finlands lagstiftning skulle vara oförenlig med lagstiftningen i Europeiska unionen. Detta skulle med stor sannolikhet leda till ett överträdelseförfarande till följd av vilket det skulle vara sannolikt att lagstiftningen i alla fall måste upphävas och att staten skulle dömas till att betala böter. Med beaktande av att det redan finns kännedom om att lagstiftningen är oförenlig med EU-rätten kunde staten även bli ersättningsskyldig vad gäller dessa skador.

Kommissionen konstaterade slutligen i sitt skriftliga svar till kommunikationsministeriet av 26 augusti 2020 att Finlands lagstiftning om lätta bilar bryter mot EU-lagstiftningen och att kommissionen inte kommer att bevilja ett undantag från tillämpningsområdet för körkortsdirektivet. Kommissionen har för avsikt att reformera körkortsdirektivet under de närmaste åren och i sitt skriftliga svar meddelade kommissionen att frågor kring sänkandet av åldersgränsen kommer att ses över i anknytning till arbetet för reformeringen av körkortsdirektivet även med beaktande av glesbygders särskilda behov.

För närvarande ser det ut som om det enda lagliga sättet att göra det möjligt för unga att få tillgång till färdmedel som en lätt bil är alltså att påverka innehållet i det kommande körkortsdirektivet. Avsikten är att inleda officiellt samråd med kommissionen om körkortsdirektivet ännu under hösten 2020 och eventuellt lämna lagstiftningsförslag i början av 2021. Finland har goda förutsättningar att ge konkreta förslag och lösningar till kommissionen för reformen av direktivet för att säkerställa att unga förare kan röra sig säkert. Aktiva och förutseende kontakter till kommissionen för att påverka EU:s kommande regelverk har redan inletts och kommer att fortsätta under processen för reformen av körkortsdirektivet.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 606/2020 rd

Kommissionens ovannämnda svar samt de förslag som finländska myndigheter tidigare lämnat till kommissionen under förhandlingarna har publicerats offentligt i statsrådets tjänst Hankeikkuna samt lämnats som bilagor till den begäran om utlåtande som gäller förslaget till upphävandet av lagarna.

Helsingfors 10.9.2020

Kommunikationsminister Timo Harakka